

Soluppgång över Gennesaret och Golanhöjderna. (Foto: Göran Larsson ©)

Jerusalem den 5 juni 2012

Kära vänner!

Så har vi gått från vår till sommar sedan jag skrev mitt förra rundbrev. Här i Jerusalem ligger temperaturen i regel på omkring 30 grader om dagarna. Regntiden är sedan länge över, och antagligen får vi nu vänta i ett halvår på arlaregnet till hösten.

Den här sommaren blir annorlunda på det sättet att den sommarkurs som Jesper Svartvik och jag i många år hållit veckorna efter midsommar inte blir av. Vi kommer givetvis att sakna den berikande gemenskap som dessa kurser inneburit, och vi har fått många bevis på att den saknaden delas av många. Samtidigt kan vi bara konstatera att tiden inte räckt till, men det är givetvis vår förhoppning att vi i andra sammanhang ska få återses. Även detta nyhetsbrev är en liten länk som binder oss samman kring frågor som angår oss. Tack för att ni vill finnas med i den växande skara som läser dessa rader!

Apropå sommarkursen vill jag nu presentera en bok som säkert kommer att ge tidigare deltagare i dessa kurser något av igenkännandets glädje. Så här skriver författaren om bokens tillkomst: "Under sommaren presenterades tankarna vid de kurser som Göran Larsson och jag under femton års tid brukat leda på

Helsjöns folkhögskola och på stiftsgården i Skellefteå. För alla goda synpunkter från kursdeltagarna vill jag framföra ett stort tack."

Boken är alltså skriven av Jesper Svartvik, och den heter *Förundran och förväntan* (Stockholm: Verbum, 2012). Låt oss lyssna till hur författaren själv presenterar sin bok i förordet:

Detta är en bok som är *för* något. För att understryka detta har alla kapitelrubriker i boken det gemensamt att de börjar med de tre bokstäverna f-ö-r. Alldeles för ofta har teologin varit som en motbok, begränsande och förbjudande. Syftet och förhoppningen med denna bok är att den i stället ska väcka läsarnas nyfikenhet och uppmuntra dem att fortsätta ställa frågor.

Ett av kapitlen heter "förtroende", men detta är inte en bok bara "för troende" utan för alla som är intresserade av livsfrågor. Boken vill tala till dig som läsare - gärna också tilltala dig - även om du inte skulle kalla dig "troende" utan snarare "frågande", en som ställer frågor om livet, om människan och om denna värld som vi älskar.

Boken vänder sig helt visst till den som söker svar, men den är inte ett försvar för tron eller Gud. Jag hör till dem som menar att Gud inte behöver försvaras. Den så kallade apologetiska litteraturen (grek. *apologein*, "att försvara") verkar ibland ge uttryck för uppfattningen att tillvaron är ett nollsummespel. Om jag påvisar ett fel i din ideologi eller hos dig personligen hoppas jag i hemlighet att min egen övertygelse genast i jämförelse ser bättre ut och verkar mera sann. Men vår värld är inte sådan att den automatiskt blir bättre för mig

om det går sämre för dig. Därför finns det inte heller något kapitel som heter "försvar".

Att få detta sagt var förordets enda ärende. Bokens budskap är att det viktigaste inte är att vi är *emot* något eller några. Den vill i stället betona den grundläggande övertygelsen att Gud är *för* oss: "Om Gud är för oss, vem kan då vara emot oss?" (Romarbrevet 8:31)

Vad är det då för kapitelrubriker? Den första och den sista har fått ge namn åt hela boken: *Förundran och förväntan*. Vi skulle kunna säga att dessa båda kapitel handlar om trons första början och dess yttersta mål - förundran som tron föds ur och förväntan inför framtiden, det som ibland kallas "eskatologi", läran om de yttersta tingen i tillvaron. Kapitlen däremellan kan kanske sägas ta upp stationer på trons väg, inte minst brottningen med livets svåra frågor som den kristna tron inte undgår och inte heller utan vidare har något svar på. Dessa rubriker lyder:

Förvissning, Förklaring, Förtvivlan, Försoning, Förkroppsligande, Förnyelse och Förtroende.

Att här försöka sammanfatta dessa kapitel skulle inte göra rättvisa åt boken. Däremot vill jag gärna åter låta författaren komma till tals när han i ett efterord - betitlat *Förttydliganden* - karakteriserar sin bok och då också förklarar kapitelrubrikernas inbördes samband:

Boken kan ses som en kombination av två vanliga genrer inom teologin. För det första är detta något av en *ordo salutis* (lat. "nådens ordning"), det vill säga, en diskussion om hur en människas tro utvecklas. Det innebär absolut inte att alla förväntas känna igen sig i allt det som har framställts i denna bok, men jag vågar nog säga att tillräckligt många tycks gå från *förundran* genom *förvissning* till *förtroende* för att det ska anses vara försvarbart att beskriva och diskutera denna utveckling. Under ett par decennier har jag mött många universitetsstudenter, och mina intryck har påverkat det jag önskat skildra i boken.

För det andra är detta en ansats till kristen troslära, om än i det lilla och anspråkslösa formatet. Självfallet kan inte alla stora och komplexa frågeställningar behandlas fullödigt på dessa sidor. De sätt på vilka naturvetenskapen radikalt utmanar kristen skapelseteologi och människosyn (som presenteras i det första kapitlet om *förundran*), relationen mellan teologi - särskilt bibelvetenskapen, ja, i synnerhet forskningen om den historiske Jesus - och kristen tro (som diskuteras i kapitlen om *förvissning*, *förklaring* och *förtvivlan*), den närmast oöverskådliga diskussionen om hur Jesu död tolkas och

tillämpas (vilket presenteras i bokens längsta kapitel *försoning*), inkarnationsteologins vikt och värde (diskussionen om *förkroppsligande*), den omfattande debatten om kroppens uppståndelse och själens odödlighet samt om den tomma graven och mötet med den uppståndne (som presenteras i kapitlet om *förnyelse*), diskussionen om en tro som insett att det inte går att kräva svar på frågor som inte kan besvaras (vilket presenteras i kapitlet *förtroende*) och, sist men inte minst, eskatologins betydelse i och för kristen reflektion (i kapitlet om *förväntan*) - ingen kan begära att allt detta ska kunna behandlas uttömmande i en text på 185 sidor...

Det stämmer. Detta är inte de stora ordens bok. På sidan 140 citerar Jesper Svartvik en kollega som en gång sa till honom: "Kom ihåg att allt som är viktigt och värdefullt för dig kan uttryckas annorlunda". Jag tycker att han verkligen följer det rådet i *Förundran och förväntan*. Han går så ofta bortom de vanliga och kanske för många invanda formuleringarna och ställer pedagogiskt de inte sällan besvärande frågorna vad vi egentligen *menar* med våra teologiska termer och begrepp.

Bibelcitaten flödar men texterna belyses också av antika kyrkofäder och nutida rabbiner, psalmer, dikter, modern litteratur och film. Djupa teologiska och filosofiska resonemang får en verklighetsanknytning som jag tror de flesta kan känna igen sig i. Detta är inte en lärd bok i den meningen att någon skulle behöva tänka att den endast - eller ens i första hand - är avsedd för lärare, förkunnare och teologer av facket. Specialtermer och främmande ord förklaras. Språket är rikt men samtidigt enkelt och okomplicerat.

Samtidigt är det en lärd bok för dem som så önskar. Notapparatusens 355 noter - som typiskt nog har fått rubriken *Förkovran* - upptar 34 sidor i finstilt, och den imponerande bibliografin - under rubriken *Fördjupning* - innehåller inte mindre än 241 titlar. Så här erbjuds närmast outtömliga möjligheter för dem som vill gå på djupet och läsa vidare.

Varför inte låta Jesper Svartvik få ge oss en sommarkurs i en teologi som väcker både förundran och förväntan? Boken kostar inte mer än 149 kronor inklusive frakt på Adlibris Bokhandel (tel. 08-441 40 50; www.adlibris.com) och endast några kronor mera på Bokus (tel. 040-35 21 70; www.bokus.com).

Det är alltid stort att få skriva denna sommarhälsning till er med tanke på vilken underbar tid som ligger framför oss. Samtidigt tränger sig en helt annan verklighet på för många. Oro och

bekymmer, sjukdom och smärta följer ju inte årstidernas växlingar av ljus och mörker, värme och kyla.

Här i Mellanöstern dominerar nyhetsflödet nästan dagligen av den oerhört smärtsamma tragedi som utspelar sig alldeles intill våra gränser - i Syrien. De senaste dagarnas massakrer på flera hundra människor - av dem ett stort antal barn - har äntligen fått världssamfunden att reagera på ett sätt som hörs. Vi är många som frågar oss varför kanske så många som 15 000 dödsoffer för en brutal regim under det senaste året gått så pass obemärkt förbi. Är människor i Syrien mindre värda än andra eller finns det någon annan anledning? Det kan vara värt att fundera vidare på detta i sommar.

Med hopp om lindring och hjälp åt alla som på olika sätt lider och saknar det vi själva får njuta och glädja oss åt i sådant överflöd önskar jag er en skön sommar med mycket sol, värme, vila och nya krafter till kropp och själ. Den 21 juni anländer jag till Björketorp för midsommarfirande i barndomshemmet hos min äldre bror med familj. Tänk att få ha det så bra!

Bougainvillan blommar.

Varma sommarhälsningar från Jerusalem!
Er tillgivne

Göran Larssons jubileumsfond för judisk-kristna relationer:
Adress i Israel: Hatekufa 17/4, 92628 Jerusalem
tel. 00972-2 648 1979 eller 00972-50 685 0346 (mobil)
Adress i Sverige: Lunden, 519 94 Björketorp, tel. 0730-949504
E-postadress: goran.larsson@judiskkrstnarelationer.se
Hemsida: www.judiskkrstnarelationer.se
PlusGiro (Postgiro) 195 85 45-4
Bankgiro 5374-4249